WYDANIE WIECZORNE.

„GŁOS NARODU" Wychodzi dwa razy dziennie. Cena 4 halerze. Wychodzi dwa razy dziennie. „GŁOS NARODU"

Wychodzi dwa razy dziennie o godz. 12-ej w południe i o godzinie 6-tej wieczorem.

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor., kwartalnie kor. 6; za jednorazowe zanoszenie do domu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.

Na prowincji: miesięcznie kor 2 hal. 70, kwartalnie kor 8. W państwie Niemieckiem kwartalnie kor. 10 w innych państwach: kwartalnie kor. 12, Za jednorazową wysyłkę dziennie dopłaci się 60 hal. miesięcznie. Zmiana adresu: 40 hal.

GŁOS NARODU

Dziennik założony w r. 1892 przez JOZEFA ROGOSZA.

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupre.

Osobna prenumerata na wydanie wiecz. wynosi miesięcznie w miejscu z odnoszeniem do domu 1 koronę.

Numer połudn. 10 ha wieczorny 4 hal Listy pieniężne przekazy na prenumeratę i inseraty franco do Administracji „Głosu Narodu". Prenumeratę oprócz upoważnionych agencyj przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie Monarchji i w państwie niemieckiem — Reklamacje nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. — Rękopisy Redakcya nie zwraca. Adres Red.: Ul. św Krzyża l. 7. Adres tel. „Głosu Narodu" Kraków, Tel. Nr. 190.

Nr 565. Kraków, czwartek 12 grudnia 1907 r. ROK XV.

KRONIKA.

PRECZ Z TOWAREM PRUSKIM!
KUPUJCIE TYLKO U CHRZEŚCIJAN!

Kraków, 11 grudnia.

— **Koncert** urządzony przez Komitet Pań Rad opiekuńczych w dniu 10 grudnia wzbudził silne zainteresowanie wśród publiczności, nie tylko dzięki szlachetnemu celowi, lecz także dla doborowego programu. Program był następujący: Gluck, Uwertura Ifigenia z zakończeniem R. Wagnera. Orkiestra 13 p. p. — Enrico de Lewa: „Triste Aprille", Ryszard Strauss: „Serenada", Szymanowski: „Łabędź", śpiewa p. Dębicka przy akomp. p. Bron. Pożniak. Czajkowski; koncert B-mol (część I), (p. Feldstein z Tow. orkiestry), Hilelach: „Wiosna", Bojla: Arja Magorzaty z op. „Mefisto" (p. Dębicka), — Deklamacja.

— **Z Resursy urzędniczej**. W Sobotę dnia 14-go b. m. o godzinie wpół do 8 wieczorem wygłosi w Resursie urzędniczej poseł do Rady państwa dr. Ludomił German odczyt, „o Wyspiańskim i jego dziełach" — Goście wprowadzeni przez członków Resursy mile widziani. — Wstęp wolny.

— W niedzielę dnia 15 b. m. przedstawienie amatorskie. Powtarzaną będzie farsa K. Laufsa p. t. „Dom warjatów" — Początek o godz. 8-mej wieczór. — Wstęp dla członków Resursy i ich rodzin po 60 hal. od osoby.

— **Nowe organy.** W kościele św. Florjana odbędzie się jutro po południu odbiór organów, rekonstruowanych przez organmistrza p. Zebrowskiego. Próba organów odbędzie się wobec zaproszonego duchowieństwa i osób świeckich ze świata muzycznego.

— **Bezpłatna Czytelnia ludowa.** W dniu 15 bm. zostaje otwartą w Krakowie pierwsza w Galicji bezpłatna „Czytelnia ludowa" przy ul. Karmelickiej l. 4 I p.

— **Opieka nad powracającymi wychodźcami.** Prezydyum Magistratu m. Krakowa zwróciło się do Wydziału krajowego o wyjednanie u rządu natychmiastowego przydzielenia do granicznego urzędu policyjnego w Boguminie urzędnika władającego językiem polskim i ruskim, a to ze względu na masowy ruch galicyjskich emigrantów przez tamtejszą stacyę.

— **Na grób Wyspiańskiego** nadesłało Kółko dramatyczne T. S. L. w Przemyślu wielki wieniec laurowy z wstęgami o kolorze amarantowym i białym.

— **Znaleziono.** 500 koron znalazła dziś Chana Feinknopf i złożyła je w dyrekcji policji.

— **Kronika policyjna.** 19-letni Kazimierz Janota przyszedł wczoraj przed godziną 10 wieczorem podpity wraz z trzema towarzyszami do kawierni Matlakowej przy ulicy Garbarskiej. Kiedy kawiarka nie chciała dać żądanego napoju, Janota domagał się aby kawiarnię zamknęła, przyczem począł rozbijać sprzęty i naczynia czyniąc właścicielce szkodę na przeszło 12 koron. Nadto ułamek szkła skaleczył w oko 12-letnią pasierbicę Matlakowej Marję. Ranną opatrzyło Pogotowie ratunkowe, zaś Janotę aresztowano. Towarzysze jego którzy brali udział w rozboju, uciekli. Janota tłómaczy się podrażnieniem spowodowanem odmówieniem przez Matlakową wydania żądanego napoju.

Pięćdziesięcioletniego Karola Buczkiewicza aresztowano za kradzież desek w realności gminnej przy ulicy Wąskiej.

Aresztowano też Franciszka Rybę. 18-letniego muraiza, który wypatrzywszy, że Grzegórz Molenda składa swoje oszczędności w metalowym dzbanku wiszącym na ścianie, począł dobierać się do pieniędzy Molendy i przepijać je. W ten sposób przepuścił Ryba cały zaoszczędzony grosz Molendy, w kwocie 40 kor.

KRONIKA LWOWSKA. (kor. wł.) Sekcya czwarta Rady miejskiej obradowała onegdaj nad sprawą umiastowienia policyi lwowskiej. Referent dr. Mahl, zgodnie z opinją magistratu, oświadczył się przeciw umiastowieniu policyi lwowskiej, gdyż pociągnęłoby to za sobą olbrzymie koszta. Gdy bowiem obecnie wydaje gmina na policyę 80.000 kor. rocznie, to w razie umiastowienia wydatek ten wzrósłby prawie w dziesięćkroć, gdyż do kwoty około 700.000 kor. Sekcja czwarta zaaprobowała jednomyślnie opinję referenta. Ponieważ jednak policya lwowska wymaga koniecznie reorganizacyi, uchwalono przeto wezwać prezydyum magistratu, aby postarało się o zwołanie ankiety w tej sprawie, przy udziale przedstawicieli policyi i sekcyi IV.

Dyrekcya skarbu wyznaczyła premię 2000 koron za wskazanie śladu złodziei, którzy w nocy 1 grudnia br. włamali się do urzędu podatkowego w Borszczowie i ukradli 126.000 koron w gotówce.

Wydział „Lwowskiego Tow. dram.: Teatr popularny" zawarł umowę z p. Frączkowskim, b. art. teatru m. w Krakowie i dyr. teatru ludowego krak., mocą której ten objął artystyczne kierownictwo Teatru popularnego we Lwowie. Pierwsze przedstawienie odbędzie się dn. 15 bm.

— **Z kraj. „Ogniska" nauczycielskiego.** Nadzwyczajne walne zgromadzenie Krajowego „Ogniska" naucz. odbyło się we Lwowie dnia 7 grudnia b. r. pod przewodnictwem prezesa p. Michała Lityńskiego. — Przewodniczący we wstępnym słowie podał szczegółowy obraz dotychczasowych prac wydziału, kładąc nacisk na doniosłość mającego powstać nauczycielskiego sanatoryum. Zaznaczył również, że „Kr. Ognisko naucz". uzyskało już pozwolenie z ministerjum na przeprowadzenie loterji losowej i że praca w tym kierunku posunęła się o tyle naprzód, że zpoczątkiem nowego roku można będzie puścić w obieg 500 000 losów w cenie po 1 K. Wyraził przytem podziękowanie osobom, które przyczyniają się do zrealizowania tej ważnej dla sfer nauczycielskich sprawy; przedewszystkiem podniósł zasługi p. p. wiceprezydenta Rady szkolnej dr. Ed. Płażka oraz radcy dworu p. dr. Ignacego Dembowskiego. W dalszym ciągu zawiadomił członków o poczynionych przedwstępnych pracach do do stworznnia „Nauczycielskiego domu handlowego," mającego w obecnej dobie dla naszego kraju wielkie ekonomiczne znaczenie, Wspomniał o wprowadzonych w życie dla członków z prowincji gościnnych pokojach, zaznaczając, że Towarzystwo posiada własny lokal, składający się z 4 ch ubikacji z czego 2 pokoje przeznaczone są na goszczenie członków przyjezdnych. Nadmienił jeszcze i to, że znowym rokiem Towarzystwo zajmie się sprawą doraźnych zapomóg na wypadek śmierci którego z członków. Inne sprawy jak biuro informacyjne funkcyonują w całej pełni. Przewodniczący zakończył przemówienie swoje wezwaniem obecnych do szczerej i wytrwałej pracy na polu tak trafnie obmyślanem i zarazem w statucie szczęśliwie zakreślonem. Następnie przystąpiono do wyboru członków celem uzupełnienia wydziału i do wyboru komisji rewizyjnej. Skrutynium wykazało, że do wydziału wstąpili p. p. dyr. Jan Faff, inspektor szkolny Jan Łeszega i red. Edm. Kolbuszowski; zaś do komisji rewizyjnej zostali wybrani p. p. Bolesław Lewicki, dr. Michał Wasung i dyr. Jan Soleski, wszyscy trzej radni m. Lwowa.

Po dokonanych wyborach przemawiało kilku członków na temat rozwoju instytucyi. Z przemawiających wyszczególnić należy p. Klimkowskiego, który postawił wniosek, aby uprosić członków komisji rewizyjnej do brania udziału w pracach posiedzeń wydziału z głosem stanowczym, co zebrani jednogłośnie uchwalili. Pan Zółczyński w przemówieniu o loteryi postawił wniosek, aby dr. Edw. Płażkowi i dr. J. Dembowskiemu za życzliwość i opiekę około stworzenia sanatoryum podziękowanie. Wniosek ten poparto jednogłośnie gromkimi oklaskami. Następnie p. Faff w serdecznej mowie zagrzewał członków do pracy, kładąc nacisk na kierunek ekonomiczny i oświatowy. W końcu p. Pollo w dłuższem przemówieniu podniósł zasługi inicyatora tak pożytecznego Towarzystwa, p. Budzanowskiego a zgromadzeni mowę tę przyjęli rzęsistymi oklaskami.

Po wyczerpaniu dziennego porządku ukonstytuował się wydział, wybierając jednogłośnie zastępcą prezesa inspektora szkolnego p. Łeszegę.

ŻYWIEC. Przed kilku dniami, 7 syn włościanina w Międzybrodziu, Franciszka Orawczaka, Leon, bawiąc się zapałkami, podpalił dom swego ojca, poczem schował się do piwnicy. Gdy ogień przygasł, znaleziono chłopca w piwnicy już nieżyjącego; zginął uduszony dymem.

Jarosław. W poniedziałek dn. 9 b. m. rano znaleziono na polu przy wale kolejowym od strony Pawłosiowa zwłoki młodzieńca około 20-letniego, w mundurze ucznia VI klasy, z przestrzeloną skronią. Przeszukano ubranie i ze znalezionej notatki okazało się, że samobójcą jest Zygmunt Zaleski, uczeń polskiego gimnazjum w Przemyślu, który wystąpił z gimnazjum 7 b. m. i miał się udać do rodziców w Jureczkowie koło Krościenka. O powodach samobójstwa nic nie wiadomo. Zwłoki zabrano do kostnicy cmentarnej.

Przemyśl. W niedzielę dnia 8 b. m. odbył się w sali tutejszego „Sokoła" wiec obywatelski dla zaprotestowania przeciw gwałtom hakaty. Wiec, w którym brało udział przeszło 1000 osób, rozpoczął o godz. 12 w południe przemówieniem pos. dr. Tarnawski, poczem zagrał głos burmistrz Doliński, jako referent. W końcu swego przemówienia, goraco oklaskiwanego przez zebranych, odczytał mowca rezolucję wyrażającą oburzenie z powodu barbarzyńskich projek-

tów rządu pruskiego, i protestującą energicznie przeciw temu bezprawiu. Rezolucja wyraża dalej współczucie rodakom z pod zaboru pruskiego i wyraża uznanie tak członkom Koła polskiego jak i posłom słowiańskim za ich obronę sprawy polskiej. W końcu wzywa rezolucja społeczeństwo polskie do zerwania stosunków z prusactwem i bojkotu ich towaru. Przemawiał następnie socjalista dr. Mandel solidaryzując się z owym protestem, oraz ks. dr. Momidłowski.

Rezolucję całą przyjęto jednomyślnie wśród burzliwych oklasków.

Telegramy.

Z RADY PAŃSTWA.

WIEDEŃ. Komisya budżetowa obradowała wczoraj w dalszym ciągu nad sprawą zniżenia podatku od cukru.

Minister skarbu dr. Korytowski oświadczył że zdaniem rządu podatek od cukru nie jest tym podatkiem, który najbardziej wymaga zniżenia. — Rząd uważa za najsympatyczniejszy wniosek pos. Sylwestra, według którego podatek od cukru raz na zawsze ma być zniżony o 8 koron. Mimo ubytku dochodów w kwocie 28 milionów koron, jaki z tego powodu wyniknie, rząd postanowił wniosek ten przyjąć. Jednakże minister musi się sprzeciwić wszelkim dalej idącym wnioskom. — Co się tyczy § 2 ustawy, oświadczył minister, że został on przyjęty na wyraźne życzenie większej części członków komisyi ugodowej. Postanowienia par. 20 są zupełnie usprawiedliwione i minister prosi, aby komisya paragraf ten przyjęła.

Prezydent ministrów bar. Beck wystąpił przeciw wnioskowi pos. Ellenbogena.

WIEDEŃ. W Izbie posłów minister skarbu przedłożył projekt ustawy o zamknięciu rachunków przy budżecie na rok 1907.

Poseł Trylowski zgłosił wniosek nagły wzywający do przeprowadzenia dochodzeń i zdania sprawy w Izbie w przedmiocie skazania za zbrodnię ciężkiego uszkodzenia ciała na 14 dni więzienia przełożonego gminy Antoniego Bachmatiuka w Rosochaczu (Kołomyja).

Poseł Stwiertnia zgłasza wniosek o zaliczenie Stanisławowa do II klasy dodatku aktywalnego dla urzędników.

Interpelacje zgłosili: Staruch w sprawie zniesienia czesnego; ks. Londzin w sprawie usunięcia nieprawidłowości przy politycznych urzędach na Śląsku.

Moraczewski i Hudec interpelują w sprawie traktowania więźniów na jednej z ekspozytur policyjnych we Lwowie.

Minister obrony krajowej odpowiada na interpelację dra Diamanda w sprawie śmierci jednorocznego ochotnika przy 30 pułku piechoty we Lwowie Mojżesza Benczara.

IZBA PANÓW.

WIEDEŃ. Następne posiedzenie Izby panów odbędzie się dnia 18 b. m. o godz. 3 po południu. Na porządku dziennym znajduje się drugie czytanie ustawy automobilowej.

SPRAWA UGODY.

WIEDEŃ. Pos. Kuranda wyraził przekonanie, że także por. 1917 wspólność ekonomiczna z Węgrami będzie zatrzymaną.

Pos. Iro powołał się na odmowne stanowisko o jakiem donieśli już mowcy jego stronnictwa. Podkreślił, że tylko dworska polityka rządu utrzymuje w łączności obie połowy monarchii. Mowca motywuje wniosek o przejście do porządku dziennego w którym wyrażone jest ubolewanie z powodu niezałatwienia przez parlament rozporządzeń wydanych na podstawie § 14. Podkreśla korzyści, jakie wyniknęłyby dla Austrji z Unii personalnej.

Wniosek nie został poparty.

Pos. Wittek imieniem stronnictwa chrześciańsko-społecznego oświadcza, że po szczegółowem rozpatrzeniu ugody przyszło ono do przekonania, że interesa Austrji są w ugodzie zagwarantowane i dlatego stronnictwo głosować będzie za ugodą. Zatwierdzenie ugody jest nietylko interesem państwowym, lecz także prawdziwym interesem ludowym.

Pos. Soukup. (soc.-dem.). występuje przeciw imperializmowi madziarskiemu, który zmierza bezwzględnie do wytępienia wszystkiego co nie jest madziarskiem.

Posiedzenie trwa dalej.

ZNIŻENIE PODATKU OD CUKRU.

WIEDEŃ. Komisja budżetowa załatwiła dziś przedłożenie o podatku od cukru. § 1 przyjęto w myśl wniosku p. Sylwestra wedle którego podatek od cukru raz na zawsze zniża się o 8 kor. § 2 (zarządzenia przeciw zwyżkom cen) przyjęto w imiennem głosowaniu 39 przeciw 1 głosowi. Do § 3 przyjęto dodatkowy wniosek dra Sylwestra, wedle którego cesarskie rozporządzenie o podatku od cukru, o ile się sprzeciwia obecnej ustawie traci moc obowiązującą.

Sprawozdawcą komisji dla Izby wybrano p. Dreksla.

P. Ellenbogen zgłosił jako votum mniejszości swój wniosek o zniżenie podatku od cukru o 16 koron.

ŻAŁOBA NA DWORZE WIEDEŃSKIM.

WIEDEŃ. Z powodu śmierci króla szwedzkiego zarządził cesarz 12-dniową żałobę.

Z SEJMU WĘGIERSKIEGO.

BUDAPESZT. Sejm u k o ń c z y ł w c z o r a j d y s k u s j ę s z c z e g ó ł o w ą n a d u s t a n o w i o n ą t a r y f ą c ł o w ą. W dyskusji zabierali głos wyłącznie posłowie chorwaccy, którym prezydent p o k o l e i o d b i e r a ł g ł o s. P o d c z a s w r z a w y panującej w Izbie przewodniczący w y w o ł y w a ł p o k o l e i n a z w i s k a p o s ł ó w z a p i s a n y c h d o g ł o s u, a skonstatowawszy że nikt do głosu się nie zgłasza, u z n a ł d y s k u s j ę z a z a m k n i ę t ą. Głosowanie nad poszczególnymi artykułami zostało na wniosek posłów chorwackich, odroczone do dzisiaj.

POWÓD POWROTU EMIGRANTÓW Z AMERYKI.

WIEDEŃ. Komunikat w sprawie e m i g r a c j i d o S t a n ó w Z j e d n o c z o n y c h stwierdza, iż niekorzystna sytuacja finansowa w Stanach Zjednoczonych spowodowała z a m k n i ę c i e lub też daleko idące o g r a n i c z e n i a r u c h u w wielu wielkich zakładach przemysłowych oraz zaniechanie licznych zamierzonych robót. Zakłady przemysłowe wydalają wciąż robotników, a s e t k i t y s i ę c y e u r o p e j s k i c h e m i g r a n t ó w nie mogąc znaleść pomocy, powraca do ojczyzny. W takich warunkach k o m u n i k a t o s t r z e g a p r z e d e m i g r a c j ą do Stanów Zjednoczonych, a emigranci udający się tam obecnie według wszelkiego prawdopodobieństwa n a r a ż ą s i ę n a s m u t n y l o s.

PROCES STÖSSLA.

PETERSBURG. (Pet. Aj. tel.) Jenerał Dukmasow, otwierając posiedzenie sądu wojskowego, przedstawił, że chodzi o osądzenie wypadku postępowania nielegalnego osób kierujących w Porcie Arthura, które zawarły kapitulację, hańbiącą waleczny garnizon i honor Rosji.

PETERSBURG. Przed najwyższym Trybunałem wojskowym stanęli wczoraj oskarżeni o poddanie Portu Artura jenerałowie S t o e s s e l, S m i r n o w, i R e i s s oraz F o c k. Powołano 150 świadków, wśród nich jenerała K u r o p a t k i n a i kontradmirała W i r e n a.

Z DUMY.

PETERSBURG. Na wczorajszem posiedzeniu Dumy minister skarbu K o k o w c e w udzielał wyjaśnień w sprawach budżetu. Minister podniósł konieczność reformy systemu podatkowego. Jedyna możliwość radykalnych zmian w gospodarce państwowej leży w reformach, dokonanych w drodze ustawodawczej. Mimo, że Rosja z natury wyposażona jest w nadzwyczajne bogactwa, jest ona biedną i z tem trzeba się liczyć. Minister omawia poszczególne pozycje budżetu i stwierdza, że wydatki nadzwyczajne wynoszą okrągło 2 0 4 m i l j o n ó w r u b l i. Wynikły one prawie wyłącznie z powodu niedostatecznych dochodów podatkowych; wynika stąd konieczność zdobycia i n n y c h ź r ó d e ł d o c h o d ó w. Minister przedstawia szereg cyfr stanowiących niedobór budżetu. 66 mil wypada na wydatki z powodu wojny, 59 i pół. mil. z powodu budowy nowych kolei, 14 miljonów dla okolic dotkniętych nieurodzajem, 3 i pół. z powodu nabycia prawa propinacyjnego, 53 milionów na umożenie krótkotrwałych obligacyj skarbowych, wydanych podczas wojny, które miały być umorzone w roku 1907, z powodu ogólnej sytuacji jednak zostały odroczone do roku 1908.

Minister wskazuje następnie na to że do pokrycia nadzwyczajnych wydatków braknie 195 milionów. Suma ta może być pokryta w drodze operacyi kredytowej, czyli pożyczki. W tym kierunku wniesione będzie przedłożenie.

Rosyjski kredyt państwowy z powodu wojny i najść ostatnich lat dotkliwie ucierpiał; należy przystąpić do nowych operacyj. Minister oświadcza że nie jest prawdą, aby finansa rosyjskie znajdowały się w złym stanie i że mimo wszystko zapasy złota w Rosyi są tak znaczne, że w ostatnich czasach zachodnia Europa zwróciła się do Rosyi z zapytaniem, czy Rosya nie chciałaby dostarczyć złota targowi pieniężnemu. Minister wskazuje w końcu na konieczność uchwalenia przez Dumę budżetu.

Po mowie Kokowcewa oświadczył pos. Tropkin imieniem październikowców, że jego partja jest za rozszerzeniem prawa budżetowego Dumy, za ograniczeniem nieproduktywnych wydatków, a pomnożeniem wydatków na cele oświaty. Stronnictwo mowcy popiera reformę agrarną. Nie powinno się szczędzić środków na wzmocnienie siły wojennej i podniesienie siły potęgi państwa. Mowca wnosi przejście do porządku dziennego.

Na tem o godz. 6 wieczorem przerwano obrady.

USTAWA o WYWŁASZCZENIU.

BERLIN. „Nordd. Allg. Ztg.“ (organ kanclerski) pisze: Życzenie rządu odroczenia zapowiedzianego na wczoraj posiedzenia dla komisji o wywłaszczenin zostało spowodowane tem, że o k a z a ł y s i ę j e s z c z e k o n i e c z n e m i r o k o w a n i a z e s t r o n n i c t w a m i. Liczą jednakże z pewnością na to, że d r u g i e c z y t a n i e p r z e d ł o ż e n i a w k o m i s j i z a ł a t w i o n e m b ę d z i e p r z e d ś w i ę t a m i B o ż e g o N a r o d z e n i a.

BERLIN. Na zgromadzeniu przywódców stronnictw Reichstagu postanowiono dnia 13 bm. rozpocząć ferye świąteczne a 8 stycznia rozpocząć dalszy ciąg posiedzeń.

SERBJA a AUSTRJA.

BELGRAD. Prezydent ministrów oświadczył na posiedzeniu skupczyny, że traktat handlowy z Austrją jeszcze nie został zawarty, jednakże jest nadzieja, iż wkrótce będzie zawartym.

ZAMIESZKI W PERSYI.

TEHERAN. W Tebris został zamordowany naczelnik policji.

Wydawca i redaktor odpowiedzialny dr. Antoni Beaupre. W drukarni „Głosu Narodu“ pod zarządem Stanisława Tomaszewskiego.